

ALTERNATIVT FÖRSLAG

KOMMUNFULLMÄKTIGESKRIVELSE

Datum
2024-11-04

Instans
Kommunstyrelsen
Dnr KS 2019-00623 3.3.4.0

Kommunfullmäktige

Remissvar av kompletterande handlingar inför tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av ny järnväg mellan Göteborg och Borås

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta

Borås Stad **avstyrker** att regeringen tillåter planerad nybyggnad enligt det alternativ som har rangordnats först av Trafikverket.

Sammanfattning

Trafikverket planerar att bygga en ny järnväg för fjärrtåg och snabba regionaltåg mellan Göteborg och Borås. Järnvägen är en del av utbyggnaden av järnvägskapaciteten i Västsverige.

Regeringen har beslutat att utbyggnaden på sträckan mellan Göteborg och Borås ska tillåtlighetsprövas enligt 17 kap. miljöbalken. Trafikverket centralt ansvarar för att bereda tillåtlighetsärenden av detta slag åt regeringen. I beredningen ingår bland annat att genom remiss inhämta berörda myndigheters och centrala organisationers yttrande över det underlag som avses ligga till grund för tillåtlighetsprövningen.

Planeringsprocessen för utbyggnad av järnväg mellan Göteborg och Borås har pågått en längre tid. Beredningsremissen syftar inte i första hand till att ge möjlighet att lämna allmänna synpunkter på projektet. Syftet är i stället att remissinstanserna, utifrån respektive remissinstans expertkompetens, ska ge ärendet en bred belysning inför regeringens prövning.

Efter genomförd remiss kommer Trafikverket med eget yttrande överlämna ärendet till regeringen för prövning.

Borås Stad bedömer inte att förslaget är motiverad eller rimlig då detta ställer krav om medfinansiering för att föreslagen planerad nybyggnad ska innehålla bibana Mölnlycke samt fyrspar under Landvetter flygplats.

Vidare anser Borås Stad att föreslagen planerad nybyggnad ska möjliggöra godstrafik - särskilt om framtida sträckning österut mot Jönköping och

Stockholm är del av ändamålet med investeringen. Detta skulle även påverka miljöhållbarhetsmålen med investeringen positivt.

Det råder en hög sannolikhet att projektet kommer att ställa krav på en expropriering. Borås Stad anser att detta är något som ska avhållas i största möjliga mån. Det är därför försvårande att tillstyrka föreslagen planerad utbyggnad om förhållandena kring omfattningen av en expropriering är tillräckligt motiverbara eller inte är kända på förhand.

Sammantaget ser Borås Stad att konsekvenserna från den föreslagna planerade nybyggnaden är svåra att prognostisera utan ett mer utförligt underlag, den motverkar kommunens intressen, eller är inte tillräckligt motiverbara.

Tidigare remiss och nya förutsättningar

Trafikverket har tidigare, våren 2022, genomfört granskning samt beredningsremiss av lokaliseringsutredning med flera handlingar avseende järnvägsutbyggnaden.

De synpunkter som inkom under granskningen finns med svar sammanställda i Granskningsutlåtande Göteborg–Borås, en del av nya stambanor, se Trafikverkets webbplats.

Regeringen har sedan dess beslutat att ändra inriktning för järnvägsutbyggnaden. Den planerade järnvägen var tidigare en etapp i utbyggnaden av nya stambanor för höghastighetståg mellan Stockholm och Göteborg. Förutsättningen för planeringen av ny järnväg Göteborg–Borås är nu framför allt att förbättra förutsättningen för arbetspendling i regionen samt att förbättra anslutningen till Landvetter flygplats. I Mölndal och Borås planeras järnvägen ansluta till det befintliga järnvägsnätet.

Remissyttranden

De handlingar som nu remitteras utgör en komplettering av det material som tidigare remitterats. Handlingarna beskriver de förändringar av tidigare remitterat material som föranletts av regeringens beslut om ny inriktning och hur lokaliseringsutredningen överensstämmer med de nya förutsättningarna för projektet. Därutöver beskrivs en ny lösning för järnvägens passage av Mölndalsån.

De handlingar som ingår i den kompletterande remissen bifogas, se bilagorna. Tidigare remisshandlingar finns tillgängliga på Trafikverkets webbplats.

De remissyttranden som inkom under den tidigare remissen ligger kvar i ärendet. Om berörd part **inte** önskar ändra sitt tidigare yttrande är det tillräckligt att som svar på remissen endast ange detta.

Borås Stads yttrande

Borås Stad avviker från tidigare remissvar från 2022-05-19 dnr 2020-00275 och avstyrker därmed att regeringen tillåter planerad nybyggnad genom Borås kommun av det alternativ som har rangordnats först av Trafikverket.

Föreslagen nybyggnad ska inte heller vara en del av ett system av nya stambanor för höghastighetståg, vilket Trafikverket bedömer minska behovet av förbigångsspår vid Landvetter flygplats. Mot denna bakgrund bedömer man två spår vid plattform som tillräckligt. Trafikverket väljer därefter att hänvisa till att ”[...] Borås kommun [är] beredda att medfinansiera fyrspår vid Landvetter flygplats (Länsstyrelse Västra Götaland, 2024-08-30a)”. Borås Stad har inte hanterat frågan politiskt och delegation saknas som medger denna utfästelse.

Finansiering

Förslaget innebär en medfinansiering från berörda parter för att finansiera bibana Mölnlycke samt fyrspårig lösning under Landvetter. För detta ändamål krävs en finansiering som för Borås Stads del innebär en budgetreservation om 17 miljoner kronor (med tillhörande uppräknings) under en 25 års period.

Resestatistik från Statistikmyndigheten SCB visar att i snitt är 110 personer dagpendlare mellan Mölnlycke och Borås, och från Mölnlycke till Landvetter flygplats är motsvarande siffra 90 personer. Borås Stad anser därför att föreslagen lösning, med tillhörande finansiering, inte är tillräckligt motiverad och ska därmed utgå från föreslagen planerad utbyggnad.

Miljöperspektiv

Borås Stad anser att föreslagen nybyggnad har begränsade nyttor ur projektmål 'Energieffektiva transporter', ”Den nya järnvägen ska bidra till överflyttning av resor från fossilberoende och mindre energieffektiv vägtrafik till tåg på sträckan Göteborg-Borås”, där möjligheten till godstrafik är omöjliggjord utifrån flera aspekter – däribland den tekniska.

Trafikverket skriver bland ändamålet med investeringen att den planerade utbyggnaden ska ”kunna vara en del av en framtida sträckning österut mot Jönköping och Stockholm”. Med detta ändamål menar Länsstyrelsen, efter samtal med enskilda representanter från berörda kommuner och Västra Götalandsregionen, att en medfinansiering för bland annat fyrspår vid Landvetter flygplats är motiverad.

Borås Stad anser att det är av särskild vikt att den planerade utbyggnaden möjliggör godstrafik – särskilt om framtida sträckning österut mot Jönköping och Stockholm är del av ändamålet med investeringen. Detta skulle även påverka miljöhållbarhetsmålen med investeringen positivt.

Social hållbarhet och påverkan

Det råder en hög sannolikhet att projektet kommer att ställa krav på en expropriering. Borås Stad anser att detta är något som ska avhållas i största möjliga mån. Det är därför försvårande att tillstyrka föreslagen planerad utbyggnad om förhållandena kring omfattningen av en expropriering är tillräckligt motiverbara eller inte är kända på förhand.

Beslutsunderlag

1. Beredningsremiss missiv 1 Sändlista. pdf	2024-10-01
2. Förslag till ställningstagande till val av .pdf	2024-10-01
3. Missiv 1 Remiss av kompletterande handlinga.pdf	2024-10-01
4. PM Komplettering till lokaliseringsutrednin.pdf	2024-10-01
5. PM Miljö kvalitetsnormer Mölndalsån vid Fors.pdf	2024-10-01
6. 2022 Beredningsremiss Kommunfullmäktige	2024-10-09

Kommunfullmäktiges beslut expedieras till

1. Yttrandet skickas med e-post till trafikverket@trafikverket.se . Ange ärendenummer TRV 2022/13298.

För Sverigedemokraterna,

Andreas Exner (SD)
Kommunalråd

Kristian Silbvers (SD)
Ledamot